

ACC. N:R M. 14332: 1-23.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: K. J. Nilsson, Mariannelund
Härad: Östera Berättare: " " " "
Socken: Kvåkskult Berättarens yrke: f. d. smed
Uppteckningsår: 1953 Född år 1865 i Kvåkskult

Minnestavlor. s. 1-22.
Hur man skrev brev
på 1860-70 talet. s. 23.

Lu F 90.

~~Illustrationer~~ *Illustrationer*.

Luf 90
1

får så kallades som, som var i en
ett ungdoms i barnarbete, och
var och en ritade efter sin
egen fantasi, det fanns då inga
färdiga tryckstenar att få modell
efter, och inget rit papper eller
ämnat material, och ingen god
sambig ritade tack och
busskar, och ritade djur och
barn, såsom hästar, kor, kalvar
får och grisar, var och en tyckte
om sitt arbete. formatet var
alltså olika stort. ungdomarna
hade då inga möjestillsättningar
att bevisa som stödde det unga
sinnat, och därför var ansvaret på
att sitta och betala skattemen.

Sjätte ritningsare var som
i Arnsjö och blev mannsdag
att ett och ett och ett
Först som att som var
kalkas för kommande och
så fick ofta som och för
en minnelsebokning.

Den första minnelsebokning
jag såg var 1878. Jag var då
19 år, jag gick i den första
stadsbibliotek i Hålsjö och vi var
kyrka. Skolan hölls i den gamla
sockens torg som sagt säskilt
skolhus fanns då i i socken
tjugo år sedan. Hålsjö
fått kyrkan så en liten
stuga på ett stort betg. Den
hade en gammal guldene till.

3
- Sitt mamma med en äldre dotter
gästgiverinna kallades Tjörnsildagreta
Vissin mor är dessa kvinnor har
var mycket goda värdar. En dag
säger mor till mig: vil du
gå med dig en liten till Greta
med lite mjölk till Greta på
barnet. Det gjorde jag gärna
ty jag visste att så fick jag allt
tidigt något så jag hämtade den
lilla flaskan, och så länge gång
då jag nu kom så fick jag två
vofflar bakade av kornmjöl
på den fick sitta på stuken
smör hade den aldrig ty
den var för fattig. Sedan
jag satt och åt mina vofflor
så tände jag på bågåsna

ACC. N:R M. 14332: 4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Jag frågade om jag fick gå och
titta på deras färdor i det
fick jag, då fick jag se en gammal
hans skämtsamma tavla, jag
bed dem ta ner den så jag
kunde se den bättre väl
ty det var så svårt i stegarna
som tog med den ä gick till
spiseln å sopade av några
lugglöss å sedan fick jag
beskåda den väl, den var
inramad i fyra trästreck men
utan glas, ramen var cirka
14 x 10 tum, eller 35 x 25 centimeter
obäddad vänt. Gammal hade fått
den av någon av sina barn
en gång som nyårsgåva
4 vid ett årsskrifte, jag ser ut

ej berättat men det var på
1819 & 1820 året. Torsten
sagade mig så jag bad att få
läsa boken och över en söndag
före att köpa den och det
fick jag göra. Men jag minns
så väl att då jag kom hem
och talade om att jag läst Torsten
och Pärssons Glada så fick
jag ej ha den. Inte förrän
moder hade renjort den. Hon
var rädd för bläddaren.
Sedan skaffade jag mig papper
och tog den ur boken, och lade
papperet över Torsten och
höll det hela mot fönster
rektor och ritade av den.
Sedan målade jag boken.

och skrev Pösten som var
bäst lång och tydlig.

Jag gläde mig din käre Sten,
att återfå din Tasson Tasson
och kappan uti kare hat Tasson
som skidgärar ärens dolda dierna
Så viskar ärens flydda dar,
Så hälsas denna Nyårsdag.
När det och är till.

De nya minnestavla återfins
sedan cirka 25-30 år tillbaka
på Nordiska Museet. Jag vill
med att den bland ett mängd
Bibliotekets Rådare
och andra kopieringar jag sedan
minnelse efter karens död
sände jag den till Museet.

ACC. N:R M. 14332:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7a

Själva ansiktet i den lekade
planen var tre små stöpar lika
grändstollar men liksom på
den stock brukväxter med
höga blommande träd utanför
stöparna var höga greniga
träd vars grenar mosses över
öar. Stöparna och ansiktet
det hela mellan stöparna
var öppet och där skrevs
själva (texten) den var skri-
ven i väntig brevstil.
Skulle tavlan ej sättas i ram
och glas så bemädes det
så stor marginen utanför själ-
va motivet så att det målades
en mörk ram utanför, ett sådant
tavelbord för och kunde sändas
till matlagaren i ett eller två.

7A

M. 14332:8.
Texten på den lilla
Tavlan var följande.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

76

Är glädje nu din karpa stäm
att sitta i din Trossa.
Och lampen uti klarhet tänd
som skenar ären ~~gädda~~ ^{dunkla} dimma
Så väskor ärens gångna dar
Så träsas denna Nyårsdag
Någon dato årtal

2

B

En annan uppteckning
 har jag sett. Den finns på en
 gammal Bordgärds Tötar i Kråks-
 häls socken, Östra härad.
 Tötar i fråga finns där ännu.
 Den är i sin helhet med några blonder
 och en Tögaris manna och det är
 skrivet med så kallad Stolfast,
 (se den enkla Teckningen)
 jag har för långt till för att
 skriva. Tödar manna och dess
 ödar, Baktödarerna är mycket
 större och fetare än de här
 visade och Tödarerna milstärke färger
 Dessa är i sin helhet glas och rann
 jag tror mig minnas att året
 var före 1850. Vad den Tö-
 tar för är också okänt.

M. 14332 : 9a.

Landskap: *Södermanland*

Berättare: *J. A. Söderman*

Härad: *Östra*

Berättarens yrke: *f. d. Smed*

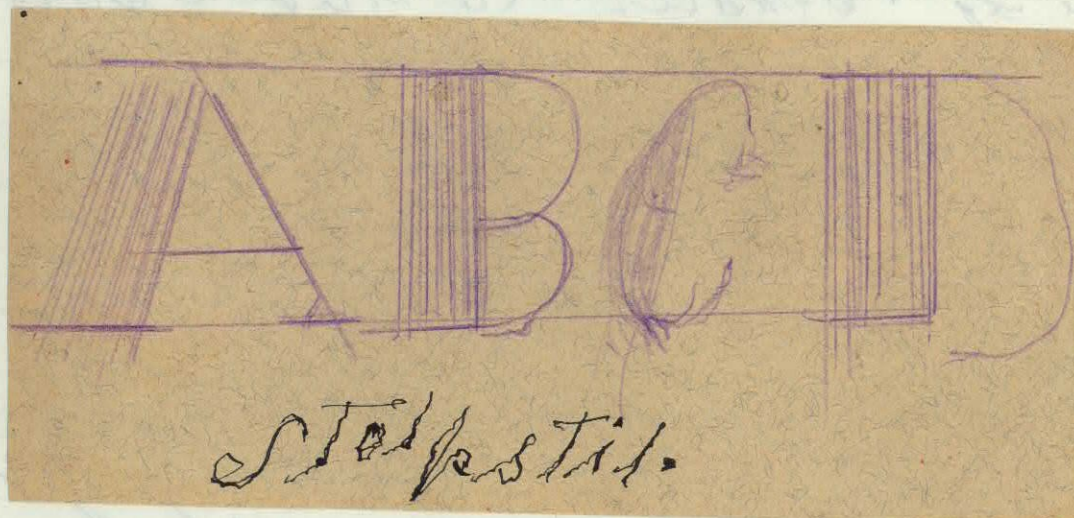
Socken: *Hälsjö*

Berättarens adress: *Hälsjö*

Uppteckningsår: *1953*

Född år *1865 Hälsjö*

Upptecknare: *J. J. Nilsson*

9
Därför
Så det började bli för gammalt
att rita och måla. Jag började
började som skriva prästbrev
eller pränta den första bokstaven
men icke ett ord (Se Teckningarna)
Detta skulle vara mycket
fint, men ett långsamt arbete
och brevet var långt.

9
Präntningen var ofta utförd
med röd eller en bristande
färg, gentemot att den svarta
färg sågs så väl på 1880. Talet
och utmärkelserna gick som
bäst, vilket skrivet och
präntade det var, med blick
i tanken för att ge den bästa
som ett minne från den älskade.

M. 14332: 10a

Landskap: *Småland*

Berättare: *Egna berättaren*

Härad: *Östra*

Berättarens yrke: *Skred*

Socken: *Kräkskult*

Berättarens adress: *Närsmåland*

Uppteckningsår: *1953*

Född år *1865 Kräkskult*

Upptecknare: *K. G. Nilsson*

och hur tårarna sattes i min
flemmgar på bröstet, ty det
gick ej att skriva utom tårar.
Detta har jag sjelf prövat då
min syster stängde brodet höste
1884. Ett sådant afsked
"har lemnades vid den sista
handtagningen, det var ej
öppet, det gick mot tagaren
sedan läsa vid ett bågigt
tillfälle.

Sådana minnesbrev var inte
endast för amerikaresanden,
utan som gratulering till jag
och Dask och migar vid födels-
dags jag ej som som omarbetat,
men alltid till följande
ej till följande dagar ty som

Sogaarna skulle dock alltid hålla
 hemliga för varandra särskilt
 ungdomarna som var mycket
 flyktstärka med den dag en
 gratulering för kommit aldrig på
 födelsedagar. Först när det så var
 att de stora barnen som kunde få
 någon sak en sin dagstuden (gammal)
 som fick något till kläder had som
 ett barn behövde eller en slant
 som kunde gå till förskolan det
 för att för en minnestavla eller
 ett kort eller något annat så
 intressant som något så enkelt
 och vara i vackra färger.
 Färgerna till minnet talade var
 minnen färgerna talade om
 en så att färg var något

bedröjta, sedan hade man
bedröjda anställda för att se till
Båtar eller andra husslar och
med sådant som gav god färg.
Till perslar användes guld
eller hönsfjädrar av guld och
dessa skapades med fina träd
och till spekten för att få
styhnet, det fanns då inga fabri-
ker som tillverkade sådana,
men det fanns handverkare som
gjorde bärstär och perslar av
sainkär och taget för of-
smärning i allmänhet.
Som i husslaren i dessa tar-
mått fanns det inga vad jag
minns utan var och en var
12 sin egen mästare

Det gott fjärde 1880 så starta-
 des det att tryckeriet i ~~Trångsång~~
 under firman John Trångsång. Han
 fick för att trycka små kort
 från dessa var endast namn i hemmet
 han gjorde stora reklam för detta!
 gästerna anmås fick han också för
 försäljning, han sånde ut proa och
 försäljningskort, och affärer gick
 bra, gästerna detta som var en
 vagn i bygden så försvann både
 missens och torer och prästerna
 "Men sedan förstades de små
 korten till tryckart som vi nu har,
 och missens, till foto, där kom
 "men både missens och nu gäst
 "föres oftast ofta fotografier
 eller blommor och tryckt text

Bländar alla under tiden som
så från den stora k. i
Sittat de kallade och så skuggil-
bilder, som ritade snarare rent
eller färgar, som klippes sedan
ut och fästades med nål i den
på vitt papper, det kunde också
vara träd buskar eller blommor
lika så klippas, eller skars ut i
ett vitt papper, och fästade på
enligt papper, detta var ett
mycket långsamt arbete i förhållande
till mycket tillstånd.

På dessa klippas kerestavlar
och sås ingenting som man sådana
måste sålas i ena glas för att
de kunna skadas, sådana små
tavlor kan man såt ofta på
de ännu i något så k. i sinne som

Ensam lön är något Trycksaker
Det är ej handskrivt

15-

~~En annan~~ En annan sorts tryckta
Tavlor och minnestavlor var
glasmalningar, sådana användes
på hela Båstad glasbruk och
som förvarades alltid med
det sådana för att ej brockas
Texten på dessa Tavlor var
~~van~~ vanligen ett Bibelspråk
av olika slag, sådana tavlor
~~var~~ var ganska dyra på den
tiden, kanske 4-5 och 6 kron
= 40, jag minns att ej något pris
som kunde beställas till
någon högtidlig present och
något tillfälle, t.ex. Bröllop.

Till min kännedom av dessa Tablor
 var en fattig tobaks- eller
 lakstugorättare han bodde vid
 vägen till Vätlanda på Rishults
 ägor i Östra Ökres församling
 i Östra härad. Hans namn
 var Tassig en Karlsson, jag var
 då ej bekant med honom.
 Hans yrke var lite fiskebjud
 och något skulptör vidare så
 målade han tablor m m
 på 1880 o 1890 laget så köpa
 de hade med glas målning
 och med detta så tog han
 det som sin sista hobby
 han var nogt innvald i de
 det var blev han slutligen
 Baltist då den stora vägen
 - "sen övergick häradet på 1880. talet

17
Her tillfälligtvis på den
tagare tillgick är det oönskat
ta jag har ej i tillfälligt att
gå det, och nu vet jag
ingen som så det i kam-
beskriva det, men även
en sådant för jag var den
fins men så att att på ett kort
men skulle det lyckas under som
någon att komma dit eller
på ett foto på den så är det
mitt stora intresse.

17
Fönstret eller glasrutan är målad
endast på baksidan med svart
färg liksom ett spegelglas
Texten är genom ett gammalt
målarens handstil, färgen
är tydlig och stark

Den förklarar detta silverspöke
 och troligen en mästare tärtnär
 påsättad glasat järn att ha
 en färgen på stångarna. Vi som
 sagt detta, är ock en tärtnär
 dessa väggarna är mycket
 ståtliga för den tiden
 och. Hårtill ett utmärkt hand-
 i arbete. Men de många andra
 dessa värtens tärtnär hängdes på
 väggarna som på en vägg. Ty det
 fanns inga tärtnär, ser jag
 i stället för tärtnär. Men för
 dem som vi här hade ingen
 järnsåg för är 12 1/2, och ingen
 lantbrukssåg för är samma. Tid
 och tid hade vi en mil. Men då
 järnsågen kom, och vi hade en

Och då kom det och så följde
 så många som kom de gamla Tor-
 lösa folk bekänna sina platser, ty
 den höll i högen som någon af Fisk-
 Bändaremen, ~~och~~ sedan följde där ej
 alls så många, den var vanligen bara
 färgfärg, alla var ej intresserade; glada
 utskälda, ragghasor och skrämt, liksom
 minnspöken efter döda, som hade
 den döda fått hem, larva andra barn hem
 och så fick dessa många som ett minne
 efteråt ha varit eller skämb.

Någon försägen, dessa eller andra
 såsom en kyrkvard eller, som någon
 kunde köpa eller framsätta beställa
 och eller flera följde till sig.
 19 ~~och~~ kyrkan. Vid någon stor
 högtidligt som någon efter sig

gästernas namn och kommit sattes
 alltid under speglar och i
 speglarna var det en bild av en
 av Bilderna med därtill hörande
 text. I vår kyrka här i Rönneby
 Södra Wedbo härad i K. p. län
 har vi en stor minnessta-
 l. Bilderna är i en serie och ge-
 lidändets historia, och i mycket gam-
 mal stil, men inramningen i
 metall är ett med djupa ljusa
 färger. Den hänger under
 läktaren i våra kyrkor finns det
 gamla minnessta-
 l. Beskrifningar och inskrifningar, som
 är väldigt ojämnade
 Det var ej alltid lätt att få
 fram till ett och ett tag, till
 20 Det fanns då inga listfabriker

Den som kände kisser som
 på en gång för mig och alla
 sådana för och alla från det jag
 var med honom och hans alla
 barn. Ty då hade det varit
 förskräckande kissera och
 barn det tillgick. Parakasta var
 som och kunde vara så och
 bli för att lyfta mot den bästa
 stämman. Som en skugga jag
 gick en sådant en, jag kände ut
 sedan var ut en hel hel följde
 och mitt, men då fick jag en
 stort följde som passade att låta
 den på och så låter den gjord
 men klippen har jag inte kvar
 varför jag började med detta,
 var att jag sett en sådan följde

M.14332:23.

På 1860 och början på
~~1870~~ 1880-talet sål fanns plat
 ängen Biskopshärr, då skrev
 dockhessan på detta sätt i verk
 det såg ut det ären lyerstygade
 som hävert, den sista enkla klappen
 förtoades med lock, det fanns
 små runda lock som kallades
 munlock som hänges på tvärgen och lockes
 emellan, men annan lock användes
 för till och med klister o
 Bredare var ofta på en färd
 men ej så kraftig - på en färd
 som jag gjort här ovan.

Stavarens lund

i april 1953

Fr. Nilsson